

15. 1. 2001

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Podání opravného prostředku za právnickou osobu osobou, která není oprávněna za ni jednat

Odvolání, podané osobou, která se označila jako zástupce účastníka, avšak její oprávnění účastníka zastupovat nebylo prokázáno, nelze odmítnout postupem podle ustanovení § 218 odst. 1 písm. b/ o. s. ř. Podala-li ovšem opravný prostředek za právnickou osobu osoba, která není oprávněna za ni jednat (§ 21 odst. 1 o. s. ř.), a statutární orgán právnické osoby ani dodatečně tento procesní úkon neschválí, soud řízení o takovém podání zastaví

Odvolání, podané osobou, která se označila jako zástupce účastníka, avšak její oprávnění účastníka zastupovat nebylo prokázáno, nelze odmítnout postupem podle ustanovení § 218 odst. 1 písm. b/ o. s. ř. Podala-li ovšem opravný prostředek za právnickou osobu osoba, která není oprávněna za ni jednat (§ 21 odst. 1 o. s. ř.), a statutární orgán právnické osoby ani dodatečně tento procesní úkon neschválí, soud řízení o takovém podání zastaví.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30.11.2000, sp. zn.: 20 Cdo 1960/98)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci návrhu na povolení změn zápisu do obchodního rejstříku, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. Firm. 27273/94, Rg. B 1382, o dovolání Kreditní a průmyslové banky, a.s proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 13. října 1994, č.j. 13 Co 504/94-138, tak, že dovolání odmítl.

Z odůvodnění:

Obvodní soud pro Prahu 1 usnesením ze dne 30. června 1994, č.j. Firm. 27273/94, Rg. B 1382 - 110, povolil k návrhu Č. n. b. (podle jejího rozhodnutí ze dne 23. června 1994) zápis prodloužení nucené správy K. a p. b., a.s (dále též jen "banka") na dobu od 1. července 1994 do 31. prosince 1994.

Odvolání, podané proti tomuto usnesení (označené v záhlaví a v důvodech usnesení jako odvolání podané JUDr. O. Ch.) Městský soud v Praze usnesením ze dne 13. října 1994, č.j. 13 Co 504/94-138, odmítl podle § 218 odst. 1 písm. b/ o. s. ř. ve znění účinném do 31. prosince 1995 (dále též jen "o. s. ř."), jako podané osobou neoprávněnou. Odvolací soud uvedl, že odvolání podané JUDr. Ch. jako právním zástupcem banky na základě plné moci, nelze věcně projednat, neboť podle ustanovení § 29 odst. 2 zákona č. [21/1992](#) Sb., o bankách, jmenováním (nuceného) správce se pozastavuje až do konce trvání nucené správy výkon funkce statutárního orgánu. Postavení statutárního orgánu má správce. Z toho podle soudu vyplývá, že zmocnit k zastoupení akciové společnosti mohl jen správce určený v rozhodnutí o zavedení nucené správy. JUDr. Ch. však tímto zástupcem ustanoven nebyl, takže všechna jeho podání, činěná jménem banky, je třeba považovat za podaná soukromou osobou,

neboť plná moc udělená někým jiným než správcem je neplatná.

Banka, zastoupena advokátem, podala proti usnesení odvolacího soudu včas dovolání, namítajíc, že řízení je postiženo vadou ve smyslu § 237 písm. b/ o. s. ř., neboť ten kdo v řízení jednal jako účastník řízení, neměl způsobilost jím být. Ing. S., který se vydával za nuceného správce, totiž toto postavení neměl. Odvolací soud podle dovolatelky přehlédl, že nucená správa není do dnešního dne řádně ustanovena, neboť usnesení odvolacího soudu, jímž bylo potvrzeno zavedení nucené správy, nabylo právní moci až v srpnu 1994, přičemž soud prvního stupně zavádí nucenou správu do 30. června 1994. Došlo tak k absurdní situaci, že rozhodnutí o zavedení nucené správy nabylo právní moci až poté, co uplynula doba, na kterou se nucená správa zavádí; do té doby byla tedy nucená správa vykonávána neoprávněně. Proto nelze na daný případ aplikovat ani ustanovení článku IV. odst. 3 zákona č. 156/1994. Za této situace je dovolatelka zcela svéprávným subjektem, který rozhodne sám o svých záležitostech a může proto sám podat i odvolání proti rozhodnutím, která se jej týkají. Dovolatelka rovněž namítá existenci vady uvedené v ustanovení § 237 písm. f/ o. s. ř., neboť účastníkovi řízení byla postupem soudu odňata možnost jednat před soudem.

Podle článku II odst. 4 zákona č. [238/1995](#) Sb., Nejvyšší soud dokončí podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. prosince 1995 řízení o dovolání, která nebyla k témuž datu pravomocně skončena.

Dovolání v této věci není přípustné.

Podle § 236 odst. 1 o.s.ř. dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Přípustnost dovolání upravují ustanovení § 237, § 238 a § 239 o.s.ř.

Podle ustanovení § 238 není dovolání přípustné proto, že dovolání nesměřuje proti rozsudku, nýbrž proti usnesení odvolacího soudu, a přípustnost dovolání nevyplývá ani z ustanovení § 239 o.s.ř., jelikož napadené usnesení nemá povahu měnicího usnesení (odstavec 1) a nejde o žádný z případů vypočtených zde v odstavci 2 a 3.

Ustanovení § 237 o.s.ř. pak spojuje přípustnost dovolání proti každému rozhodnutí odvolacího soudu s takovými hrubými vadami řízení a rozhodnutí, které činí rozhodnutí odvolacího soudu zmatečným. Přípustnost dovolání však není založena již tím, že dovolatel příslušnou vadu řízení tvrdí, ale až zjištěním, že řízení takovou vadou skutečně trpí. Protože jiné vady řízení dle § 237 o.s.ř. tvrzeny nebyly a z obsahu spisu nevyplývají, je pro závěr o přípustnosti (a současné důvodnosti) dovolání rozhodující, zda řízení trpí vadami na něž poukazuje dovolatelka.

Dle ustanovení § 237 písm. b/ o.s.ř. je dovolání přípustné, jestliže ten, kdo v řízení vystupoval jako účastník, neměl způsobilost jím být.

Způsobilost být účastníkem řízení má ve smyslu § 19 o.s.ř. zásadně ten, kdo má způsobilost mít práva a povinnosti. Způsobilost mít práva a povinnosti (právní subjektivitu) pak mají - ve shodě s ustanovením § 18 odst. 1 obč. zák. - i právnické osoby (mezi něž podle ustanovení § 56 odst. 1 obchodního zákoníku - dále též jen "obch. zák."- patří obchodní společnosti, včetně akciové společnosti). Počátek této způsobilosti se pojí se vznikem právnické osoby, jež ustanovení § 19 odst. 2 obč. zák. váže ke dni zápisu do obchodního nebo jiného zákonem určeného rejstříku, nestanoví-li zvláštní zákon jinak (ohledně obchodních společností srov. dále i § 62 odst. 1, větu první, obch. zák., které počátek jejich vzniku stanoví ke dni, k němuž byly zapsány do obchodního rejstříku).

Již na tomto základě lze uzavřít, že řízení vadou dle § 237 písm. b/ o.s.ř. netrpí, neboť banka (akciová společnost) způsobilost být účastníkem řízení má; okolnost, zda jménem banky v řízení jednala osoba k tomu oprávněná - zda postavení statutárního orgánu banky měl v rozhodné době nucený správce nebo osoba jiná - s její způsobilostí být účastníkem řízení nic společného nemá. Dovolatelka zde

zjevně zaměňuje způsobilost být účastníkem řízení ve smyslu § 19 o.s.ř. se způsobilostí jednat za právnickou osobu, jak ji vymezuje ustanovení § 21 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s ustanovením § 104 odst. 2 o.s.ř.

Zbývá posoudit podmínky přípustnosti určené v ustanovení § 237 písm. f/ o.s.ř., podle kterého je dovolání přípustné, jestliže účastníku řízení byla postupem soudu odňata možnost jednat před soudem.

Odnětím možnosti jednat před soudem je přitom takový postup soudu, jímž znemožnil účastníku řízení realizaci těch procesních práv, která mu zákon přiznává. O vadu ve smyslu tohoto ustanovení jde jen tehdy, jestliže šlo o postup nesprávný (uvažováno z hlediska zachování postupu soudu určeného zákonem nebo dalšími obecně závaznými právními předpisy). V porovnání s úpravou účinnou od 1. ledna 1996 (po novele občanského soudního řádu provedené zákonem č. [238/1995](#) Sb.) výklad ustanovení § 237 písm. f/ o. s. ř., ve znění účinném do 31. prosince 1995, podávaný soudní praxí připouští, že postupem, jímž soud odňal účastníku možnost před soudem jednat, může být nejen faktická činnost soudu, která sama o sobě nemá výraz v soudním rozhodnutí (například vadné obeslání účastníka řízení nebo jeho zástupce), nýbrž i samotné soudní rozhodnutí (v něm vtělený vadný názor soudu, který našel svůj konkrétní projev ve výrokové části rozhodnutí), v jehož důsledku byla účastníku řízení znemožněna realizace jeho procesních práv, především práva na meritorní posouzení jím uplatněného nároku nebo procesní obrany (srov. rozhodnutí uveřejněná pod čísly 69/1995 a 27/1998 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek). Jde tedy o to, zda v dané věci tato situace vskutku nastala.

Pro další úvahy soudu je vzhledem ke dni, kdy měl nabýt účinnosti zápis nucené správy v obchodním rejstříku (30. září 1993), rozhodný výklad zákona č. [21/1992](#) Sb., o bankách, ve znění zákona č. [264/1992](#) Sb. (dále též jen "zákon").

Podle § 27 zákona v případě, že finanční situace a likvidita banky je výrazně nebo opakovaně v rozporu s požadavky stanovenými tímto zákonem nebo podle tohoto zákona a dříve uplatněná opatření k nápravě nebo sankce nevedly k nápravě, může Státní banka československá (od 1. ledna 1993 Č. n. b.) rozhodnout o zavedení nucené správy v bance.

Dle § 28 zákona rozhodnutí o zavedení nucené správy obsahuje a/ důvody pro nucenou správu; b/ jméno určeného správce; c/ dobu trvání nucené správy; d/ případné omezení nebo zákaz přijímání vkladů a poskytování úvěrů; e/ případné částečné nebo úplné pozastavení nakládání s vklady klientů v bance.

Z ustanovení § 29 zákona se pak podává, že nucená správa nabývá účinnosti dnem zápisu do obchodního rejstříku. Tomuto dni musí předcházet zveřejnění rozhodnutí S. b. č. (od 1. ledna 1993 Č. n. b.) v Obchodním věstníku (odstavec 1). Jmenováním správce se pozastavuje až do konce trvání nucené správy výkon funkce statutárního orgánu banky. Postavení statutárního orgánu má správce (odstavec 2).

Podle § 200b odst. 2 o.s.ř. soud rozhoduje o obsahu zápisu bez jednání usnesením. Ve výroku usnesení uvede den zápisu. Zápis je třeba provést do jednoho měsíce od vydání rozhodnutí o obsahu zápisu.

Den zápisu do obchodního rejstříku nelze směřovat se dnem vydání usnesení o povolení takového zápisu, dnem doručení tohoto usnesení nebo dokonce se dnem právní moci usnesení o povolení zápisu (srov. cit. § 200b odst. 2 o.s.ř.). Jestliže účinky nucené správy a tedy i účinky ustavení nuceného správce nastaly u dovolatelky dnem vlastního zápisu nucené správy do obchodního rejstříku, to jest dnem 30. září 1993, pak od tohoto data přešlo v intencích § 29 odst. 2 zákona postavení statutárního orgánu banky na nuceného správce. Jen tento nucený správce (případně

osoby jím k tomu zmocněné) byl proto v řízení o návrhu na zápis prodloužení nucené správy oprávněn podat odvolání jménem banky. Pozdější změny zákona o bankách (zákony č. [292/1993](#) Sb. a č. [156/1994](#) Sb.), účinné v době rozhodování odvolacího soudu, nemají na tento závěr žádného vlivu.

Odvolání proti usnesení ze dne 30. června 1994 (srov. č.l. 112-113 a č.l. 123-124), však jménem banky podal advokát JUDr. O. Ch., na základě procesní plné moci ze dne 9. února 1994, vystavené mu Ing. A. M. jako předsedou představenstva banky. Nucený správce pak v podání z č.l. 125-126 výslovně uvedl, že označený zástupce banky nebyl a není zmocněn k jejímu zastupování, s tím, že na základě zápisu nucené správy a nuceného správce do obchodního rejstříku vystupuje jako statutární orgán banky nucený správce.

Výklad podávaný soudní praxí je jednotný v tom, že odvolání podané osobou, která se označila jako zástupce účastníka, avšak její oprávnění účastníka zastupovat nebylo prokázáno, nelze odmítnout postupem podle ustanovení § 218 odst. 1 písm. b/ o. s. ř. (srov. usnesení Nejvyššího soudu uveřejněné pod číslem 48/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Podala-li ovšem opravný prostředek za právnickou osobu osoba, která není oprávněna za ni jednat (§ 21 odst. 1 o. s. ř.), a statutární orgán právnické osoby ani dodatečně tento procesní úkon neschválí, soud řízení o takovém podání zastaví (srov. usnesení Nejvyššího soudu uveřejněné pod číslem 64/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Jinak řečeno, tím, že odvolací soud odvolání podané jménem banky osobou, jež k tomu nebyla ani dodatečně řádně zmocněna, odmítl jako podané osobou neoprávněnou, sice pochybil, nicméně možnost před soudem jednat dovolatelce tímto svým rozhodnutím neodňal. Za popsanych okolností totiž dovolatelce právo na meritorní projednání věci odvolacím soudem nepřislušelo (odvolací řízení by muselo být - bez věcného projednání odvolání - zastaveno).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přímosti](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)